

УДК 368.021:338.48

Жилко О.В.

канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ПРОБЛЕМИ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ В ТУРИЗМІ

Зростання туристичного потоку у світі та динамічний розвиток туристичного бізнесу в Україні особливо актуалізують питання безпеки туристів під час подорожей. Особливість туристичного бізнесу проявляється у наявності різних факторів ризику, які мають безпосередній вплив, з одного боку, на туристів, а з іншого – на діяльність туристичних підприємств. З огляду на це, однією з найважливіших умов формування дієвої системи безпеки в туризмі є страхування. Адже саме в процесі страхування визначається якість послуг, а також створюється імідж туристичної галузі загалом.

Станом на сьогодні сучасний ринок страхування потребує нових підходів до розуміння основних категорій його функціонування, оскільки досвід показує, що фінансова надійність посідає чи неостаннє місце в структурі страхової послуги.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про страхування» від 07.03.1996 р., під страхуванням розуміється вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних і юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення цих фондів [1].

Страхування в туризмі можна розглядати, як систему фінансово-економічних відносин між страховими компаніями, суб'єктами туристичної діяльності та туристами з приводу задоволення інтересів і потреб кожного з них. Сутність страхування як економічної категорії визначається її функціями. У науковій літературі виділяють чотири основних функції

страхування, зокрема: ризикову, попереджувальну, накопичувальну, контрольну

Проте, незважаючи на деякі позитивні тенденції ринку страхових послуг в туристичному бізнесі, сучасні реалії потребують

вдосконалення страхового механізму в туризмі. Адже досвід показує, що збільшується кількість туристів, які не можуть отримати медичну допомогу за кордоном, оскільки страхові договори складені таким чином, що значна частина ризиків, з якими споживач може зіткнутися на відпочинку, не компенсуються. Багато ризикових подій не прописані в договорах страхування або ж відносяться до форс-мажорних випадків, які не завжди відшкодовуються страховиками. Причина такої проблеми очевидна – низькі тарифи на страхування туристів, які виїжджають за кордон.

Не менш важливими проблемами є невміння представників туристичних підприємств пояснити туристу механізм дії страхового полісу; недостатньо високий рівень страхової культури споживачів туристичних послуг, які купують страхові поліси в комплексі з туристичними путівками, тоді як туристичні підприємства з метою зниження вартості турпакета пропонують недорогі страхові поліси з мінімальним набором ризиків; несвоєчасне надання у страхову компанію інформації про застрахованих; борги перед страховиками в наслідок банкрутства туристичних фірм.

Більше того, масовий розвиток туристичного бізнесу і жорстка конкуренція на ринку страхування сприяють збільшенню кількості випадків шахрайства у сфері страхування споживачів туристичних послуг. Найчастіше шахрайство проявляється у продажі страхових полісів через Інтернет, не маючи будь-якої ліцензії на такий вид діяльності; також під час купівлі так званої «зеленої карти». На страховому ринку України продається близько 10 – 30 % фальшивих «зелених карт» [3].

Основними причинами масового розвитку страхового шахрайства у сфері туризму виступає корупція, відсутність регуляторних механізмів та нормативно-правової регламентації діяльності страхових компаній щодо запобігання страхових злочинів. У більшості держав страхове шахрайство входить до кримінального законодавства як самостійний склад злочину. Така практика поширена в Австрії, Німеччині, Польщі, Китаї. У США відповідальність за страхове шахрайство регулюється на рівні штатів [4]. Натомість в Україні немає чіткої нормативно-правової бази цієї сфери.

Недобросовісне виконання своїх обов'язків туроператорами і турагентами перед туристами зумовлюють неабияку доцільність страхування відповідальності суб'єктів туристичного бізнесу. За результатами дослідження Асоціації лідерів туристичного бізнесу, однією з характерних ознак кожного туристичного сезону є призупинення діяльності туристичних підприємств, що веде за собою неможливість виконання обов'язків перед

туристами. Чинне законодавство України в галузі туризму не передбачає відшкодування збитків туристу на випадок так званого «призупинення діяльності», а лише «в наслідок порушення процесу про визнання його банкрутом» [5]. Станом на сьогодні така проблема знаходиться у процесі обговорення в рамках розробки нового законопроекту «Про внесення змін до законів України «Про туризм».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про страхування» № 85/96-ВР від 07.03.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.
2. Закон України «Про туризм» № 324-95-ВР від 15.09. 1995 р.
3. Алгазин А. И. Современные тенденции страхового мошенничества. [Электронный ресурс]. – Доступный с [http://antiobman.ru/tricks1.php? a=13](http://antiobman.ru/tricks1.php?a=13).
4. Івашко О. А. Боротьба із шахрайством на ринку страхових послуг: вітчизняні реалії та зарубіжний досвід / О.А. Івашко, І.М. Редько. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2011/Economics/3_86847.doc.htm.
5. Асоціація лідерів туристичного бізнесу. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.altu.com.ua/>